

РОМАН ПОДОЛНИ НЕПРОСТИМА ГРЕШКА

Част 0 от „Неисторически разкази“

Превод от руски: [Неизвестен], 1971

chitanka.info

Гъшето перо е добре подострено, лампата — пълна догоре с масло, хартията е тъкмо този формат, какъвто обича той. На слугата е заповядано да съобщава, че мосьо Дидро не си е в къщи. Който и да го търси! Днес той иска да остане насаме с този могъщ ум на XVI век.

Какво грубо и дръзко лице го гледа от малкия портрет! Лице на повелител, на селяк и на мислител едновременно. На човек, свикнал и да заповядва, и да оре, и да поучава. Да, такъв човек е могъл да спасява градове и да изгаря книги, смятани дотогава за свещени, могъл е надменно да каже за самия Лютер, че не е достоен дори да развърже връзките на обувките му.

Колко помпозно звучат самите имена, дадени му при кръщението: Филип Ауреол Теофраст Бомбаст фон Хохенхайм!

Впрочем това поне не е зависело от него. Но името, с което е влязъл в историята, той си е избрал сам — Парацелз. Германец, а се е отказал от своето „фон“!

Мосьо Дидро с наслаждение произнася името, изговаря разчленено отделните му звукове. Великолепно име! Малко прекалено звучно, особено като се има предвид, че е получено от името на древногръцкия лекар Целз и гръцкото „пара“, което означава „до“, „покрай“, „около“, „наблизо“.

На градския площад е изгорил Парацелз книгите на великите Гален и Авицена. Не защото са били лоши, а защото европейските лекари сляпо следвали всяка тяхна дума, без да се замислят за развитието на своята наука. Да, именно с това трябва да се започне статията за Парацелз в Енциклопедията. И тъй...

Парацелз е превърнал в лекарства живака и желязото, оловото, антимона и арсена. Той е съставил рецепта за създаване на изкуствен човек — хомункулус. Той е можел да излекува болни от сифилис и от холера — нещо, което дори хората от нашия просветен XVIII век още не умеят да правят. Той е спасявал от епидемии цели области и разгромявал на диспутите схоластиците, зад гърба на които стояла самата всемогъща църква. Само че... Може да изпревариш своя век, но да се изтръгнеш от него не можеш. Бремето на суеверията е натежало и върху трудовете на този гений. Ето например:

Парацелз е смятал, че много болести се причиняват от живеещите вътре в човека съвсем мънички, невидими за окото живи същества.

Наистина — Дени Дидро възпря за миг перото си — холандецът Ван Льовенхук е открил някакви невидими същества в капка вода и даже в собствената си слюнка. Но през изминалите оттогава десетилетия до днес никому и през ума не е минавало да свърже по някакъв начин тези невидими животинки и болестите. Защото за това липсват факти. Факти!

Толкова по-малко ги е имал Парацелз, който даже не е могъл да знае за самото съществуване на невидимите създания, камо ли пък за вредата или ползата от тях.

Явно тук личи влиянието на века, когато свято са вярвали в демони; влиянието на мистиката, от която е била проникната цялата епоха. Това е обяснението, но то съвсем не е оправдание за учения. Даже на великите хора не бива да се прощават грешките. Ние за пръв път създаваме наука, основаваща се само върху фактите. От нейна гледна точка погрешната хипотеза на Парацелз трябва да бъде безрезервно осъдена...

Перото на великия енциклопедист изписваше лист след лист.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 38/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.